

From: "5.1.2.e" <[redacted]>
Sent: Fri, 4 Apr 2025 13:38:20 +0200
To: "5.1.2.e" <[redacted]> <[redacted]>@cbs.nl>
Cc: "5.1.2.e" <[redacted]> <[redacted]>@cbs.nl>; "5.1.2.e" <[redacted]> <[redacted]>@cbs.nl>
Subject: RE: Gevraagd advies technische en organisatorische scheiding bij pseudonimiseren

Ha 5.1.2.e

Dank voor de schriftelijke vraagstelling. Ik geef dan inderdaad alvast een aantal gezichtspunten mee per e-mail:

Uit en naar aanleiding van de concept-EDPB guidance 01/2025 on Pseudonymisation:

- Definieer duidelijk het doel van pseudonimisering mbt de verwerking, en definieer vervolgens welke risico's worden gereduceerd door inzet van pseudonimisering (p. 3)
- Definieer duidelijk wat het pseudonimiseringsdomein (verder P-domein) is en waar de grenzen liggen (ik vergelijk het maar even met een slotgracht met één duidelijke brug waar het pseudonimiseren en evt. de pseudonimiseren plaatsvindt)
- In het P-domein mogen geen middelen aanwezig zijn die heridentificatie mogelijk maken
- Dit betekent onder meer dat geitenpaadjes in de werkplek van het P-domein naar buiten (bijv. van SEC naar PRD) niet mogen bestaan.
- Een werknemer die is geautoriseerd op het P-domein mag niet ook geautoriseerd zijn buiten het P-domein
- Toegang tot de transformatietabel van niet-P-domein naar P-domein moet zeer restrictief zijn, en in elk geval niet beschikbaar voor gebruikers in het P-domein
- Pseudonimisering is geen maatregel die door uitsluitend de introductie van een pseudoniem koppelnummer kan worden geëffectueerd, maar zal altijd gepaard moeten gaan met het zo veel als mogelijk verwijderen van identificerende kenmerken. Immers, als binnen het P-domein kan worden geheridentificeerd, dan is geen sprake van effectieve pseudonimisering.
- Heridentificatie door stapeling van attributen kan worden voorkomen door toevoeging van ruis of door generalisatie (p. 20)
- Een veiligheidsincident dat leidt tot het niet geautoriseerd terugdraaien van pseudonimisering is een inbreuk mbt persoonsgegevens in de zin van art. 33 AVG (p. 19).

Dan mijn meer persoonlijke gezichtspunten:

- De scheiding van fysieke computersystemen voor het niet-P-domein en het P-domein is op zichzelf vrij betekenisloos. Waar het vooral om gaat is logische scheiding, en procedures die die logische scheiding borgen.
- Dit betekent: geen geitenpaadjes van en naar het P-domein, werknemers die qua computeromgeving of in het P-domein zitten of daarbuiten, en dat alles is al lastig genoeg (dat realiseer ik me terdege).
- De EDPB kan prachtige waarborgen verzinnen, maar de praktijk is vaak weerbarstig. Dat is geen reden om dan alle waarborgen maar los te laten, maar juist om daar waar nu geitenpaadjes nodig zijn te voorzien in serieuze oplossingen.
- Wel is mij duidelijk dat het P/niet-P-domein landschap nu in principe te gefragmenteerd is bij het CBS om door een serieuze check van de toezichthouder te komen. Weet dat de AP, als ze onderzoek gaan doen, echt de details induikt en ook met technisch specialisten langskomt die naast onze IT-ers gaan zitten en echt alles willen weten. Dat gaat er totaal anders aan toe dan die bestuurlijke overleggen die we met ze hebben.

Helpt dit? Mondelinge toelichting kan ik uiteraard ook geven.

Met vriendelijke groet,

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>

Verzonden: vrijdag 4 april 2025 08:39

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>

Onderwerp: Gevraagd advies technische en organisatorische scheiding bij pseudonimiseren

Hoi 5.1.2.e

Nog even ter check. Ik had jouw een advies gevraagd over hoe ver we willen gaan met het fysiek scheiden van wel en niet gepseudonimiseerde gegevens.

Dat hoeft niet perse formeel, dat zou ook eventueel later kunnen als de EDPB hun advies definitief heeft, maar ik heb wel behoefte aan handvatten van jou hoe jij als FG dit adviseert.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

CBS | Henri Faasdreef 312 | Postbus 24500 | 2490 HA Den Haag

5.1.2.e | 5.1.2.e [@cbs.nl](mailto:5.1.2.e@cbs.nl)

Volg [statistiekcbs](#) op LinkedIn | X | Facebook | Instagram

Werkdagen maandag tot en met donderdag

Voor wat er **feitelijk** gebeurt